

Opschrift

Vergadering van 19 januari 2021

Nummer: 2021_MV_00048

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Jef Van Pee: Wij(k)water

Raadslid(-leden):

Jef Van Pee - CD&V

Bevoegd: Tine Heyse

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Geachte schepen

Vorig jaar riep het GMF op, via de actie wij(k)water, om zoveel als mogelijk het hemelwater dat via kerkdaken afstroomt, te hergebruiken.

De Sint-Machariuskerk deed dit al, en bij de heraanleg van Oostakkerdorp is de aanleg van een Wadi gepland.

Een en ander lijkt me ook te passen in het droogteplan.

Vandaar mijn vragen:

Vraag:

Zijn er via de Stad al plannen gemaakt om het hergebruik van dit hemelwater te stimuleren?

Zijn er, naast de kerkdaken, ook mogelijkheden via onze eigen openbare gebouwen, of openbare terreinen?

Kunnen we dat water gebruiken als reserve voor droge periodes?

Wat is de stand van zaken van het Droogteplan voor Gent? Zijn we klaar voor een eventuele langdurige droogteperiode?

Antwoord

Zijn er via de Stad al plannen gemaakt om het hergebruik van dit hemelwater te stimuleren?

Het project Wij(k)water van GMF is **een onderzoeksproject**. Daarbij zullen voor 5 kerken in Gent de mogelijkheden voor opvang, hergebruik en infiltratie van hemelwater worden onderzocht. Zowel Stad Gent (via FM) als Farys zetelen in de stuurgroep om mee op te volgen. Op de (voorlopige) shortlist voor het onderzoek staan momenteel volgende kerken:

- Sint-Elisabethkerk (Begijnhof centrum)
- Sint-Martinuskerk (Ekkergem)
- Sint-Machariuskerk (opschaling bestaande project)
- Sint-Elisabethkerk (Groot Begijnhof Sint-Amandsberg)
- Christus-Koningkerk (Rerum Novarumplein Nieuw Gent)
- Heilig-Hartkerk (Sint-Amandsberg)
- Sint-Bernadettekerk (Sint-Amandsberg)

Los van het project Wij(k)water nam Stad Gent al het initiatief voor opvang en hergebruik van een aantal kerkgebouwen.

Zo werd vorig jaar de **kerk van Gentbrugge** volledig afgekoppeld van de gemengde riolering en aangesloten op een **regenwaterput van 30.000l**. Dit water wordt hergebruikt voor de **waterkraantjes op de begraafplaats**. Als de regenwaterput overloopt kan het water via een infiltratieriolering in de ondergrond sijpelen.

Ook op de kleinere begraafplaatsen wordt onderzocht of het regenwater van de kerk of gebouwen in de omgeving kunnen gebruikt worden als alternatief voor leiding water.

Verder wordt momenteel bij het nieuwe ontwerp van de **Sint-Antonius Abt-kerk** (Muide Meulestede) onderzocht of opvang en hergebruik en infiltratie van hemelwater mogelijk is.

Op de **begraafplaatsen van Oostakker en Sint-Denijs-Westrem** zijn de standpijpen van de kleine gebouwtjes op de begraafplaats afgekoppeld van de riolering en kan het water via het maaiveld infiltreren.

Daarnaast werden op de begraafplaatsen ook al veel inspanningen geleverd om het aandeel verharding te verminderen, onder meer op de Westerbegraafplaats en Wondelgem en Gentbrugge.

Zijn er, naast de kerkdaken, ook mogelijkheden via onze eigen openbare gebouwen, of openbare terreinen?

Die zijn er zeker.

Onze eigen gebouwen

Bij elk nieuw ontwerp of renovatiedossier wordt hergebruik en infiltratie van hemelwater onderzocht en geïmplementeerd.

Voorbeelden:

- Bij de heraanleg van het Citadelpark en de gebouwenclusters (ICC, SMAK, Floraliënhal,...) krijgt opvang en infiltratie een belangrijke rol
- In de school **De Kleurdoos in de Onderwijsstraat** zijn hemelwaterzakken geplaatst om het regenwater op te vangen en te gebruiken voor toiletspoeling. (<https://stad.gent/nl/groen-milieu/nieuws-evenementen/school-experimenteert-met-opvang-regenwater-enorme-waterzakken>)

De uitwerking gebeurt in samenspraak met FM en aan de hand van de Visienota rond hemelwater en groendaken bij stadspatrimonium. Die vormt een aanvulling op de geldende regelgeving rond hemelwater op gebouwniveau zoals de Gewestelijke Verordening Hemelwater en het Algemeen Bouwreglement van de Stad Gent. **Het hergebruik van hemelwater staat daarbij centraal.**

Daken die niet ingezet worden voor regenwaterhergebruik kunnen ingericht worden als **groendak**, zodat hemelwater gebufferd wordt en minder in de riolering terecht komt. Dit jaar wordt een groendak geplaatst op 8 schoolgebouwen (Steenakker, Kerkdreef, Hutsepot, Onderwijsstraat, Peerstraat, Zwijnaardsesteenweg, Witte Molenstraat, Klaverdries).

Hemelwater is dus een **aandachtspunt bij elk stadsgebouw** en zal ook opgenomen worden in het nieuwe kader voor stadspatrimonium- een instrument dat uit zal gaan van de Vlaamse GRO. GRO is een handleiding die in 2017 ontwikkeld werd om in de bouwprojecten van Het Facilitair Bedrijf van de Vlaamse overheid een gelijklopend en holistisch ambitieniveau te implementeren op vlak van duurzaamheid.

Openbaar domein en stadsontwikkelingsprojecten

Voor het **openbaar domein** ligt de focus op **ontharding en vergroening** en **infiltratie van hemelwater**. Deze uitgangspunten worden in elk dossier meegenomen. Specifiek hiervoor wordt ook een vierde Integraal Plan Openbaar Domein uitgewerkt (IPOD IV). Daarin komen richtlijnen voor ontwerp en aanleg waarin adaptatiemaatregelen centraal staan.

Voorbeelden zijn de heraanleg van de **Hertstraat, Kikvorsstraat, Maaseikplein,...**

Voor **nieuwe stadsontwikkelingsprojecten** werd in het Klimaatplan opgenomen dat deze hemelwaterneutraal moet gebeuren. 95% van de neerslag wordt ter plaatse opgevangen voor hergebruik of infiltratie en gaat niet naar de riolering. De ruimte voor water (bovenop de ruimte voor groen) bedraagt minstens 7% van de afwaterende oppervlakte.

Kunnen we dat water gebruiken als reserve voor droge periodes?

De Groendienst gebruikt nu al opgevangen regenwater voor de sproeirondes.

De Groendienst bekeek de mogelijkheden met FM om in de Floralienhal tijdelijk een tiental 1000-liter te vaten te plaatsen om regenwater van het dak van de Floralienhal te gebruiken als sproeiwater. Dit blijkt mogelijk te zijn maar is nog niet uitgevoerd. We zijn nog steeds van plan dit op korte termijn in uitvoering te steken, maar er is geen timing vooropgesteld.

Wel wordt er nu door Farys onderzocht voor de gebouwencluster van het Citadelpark hoe het hemelwater van de daken in de toekomst afgekoppeld kan worden (al dan niet deels) en oa. deels kan gebruikt worden in het park (oa. vullen vijvers, infiltratie in het park). De realisatie daarvan is gekoppeld aan de uitvoering van de gebouwencluster (ICC 2024, rest nog niet bepaald).

Daarnaast zijn er in het plantendistributiecentrum in De Pinte twee grote waterreservoirs (2 x ongeveer 100.000 liter) van opvang regenwater van de serres. Dit wordt ook ingezet als gietwater. Op de depot van Drongen is er een regenwaterput van 10000 liter die ingezet wordt voor gietwater.

Maar of opgevangen hemelwater een voldoende reserve is om droge periodes door te komen, moet locatie per locatie bekeken worden. Het hangt af van de grootte van het dakoppervlak of verharde zone die kan worden aangesloten op buffer enerzijds, en hoe groot de watervraag is anderzijds. Bijvoorbeeld is voor het begieten van nieuwe aanplant meer water nodig dan voor kleine buurtmoestuinen.

Wat is de stand van zaken van het Droogteplan voor Gent? Zijn we klaar voor een eventuele langdurige droogteperiode?

De **droogtestudie is lopende** en wordt uitgevoerd door studiebureau SumAqua. Ze zal afgewerkt zijn **tegen deze zomer**. Het is belangrijk om te verduidelijken dat dit gaat over een **proactief droogtebeleid**. Er zal worden onderzocht wat de grootste knelpunten zijn, waar ons beleid best op focust, welke acties we kunnen nemen als lokale overheid (bvb inzake bemalingen, vegetatiekeuze,...) om droogte te voorkomen. Deze studie omvat **geen reactief droogtebeleid** en zal geen scenario's bevatten over wat te doen bij droogte. Die strategie wordt uitgewerkt op Vlaams niveau (zie verder) maar is nog in opmaak.

Binnen de droogtestudie is de analyse van de droogtesituatie voor Gent bijna afgerond. Dat geldt ook voor het waterbalansmodel waarin vraag en aanbod in beeld worden gebracht en mogelijke tekorten of onevenwichten opgespoord worden.

In Gent zijn er voorlopig geen acute problemen voor drinkwater. Op dit moment lijdt stedelijk groen en natuur (oa watergevoelige vegetatie) het meest onder de droogte. Ook bedrijven langs het Kanaal Gent Terneuzen, dat door de droogte al verschillende zomers minder aanvoer had, hebben al last gehad van de voorbije droogteperiodes. Ook zijn deze gevoelig voor zoutintrusie door verminderde bovenaanvoer. De scheepvaart heeft de voorbije zomers eveneens beperkingen gehad owv diepgangbeperkingen. Ook landbouwers hebben te lijden onder oogstverliezen door de droogte.

Op Vlaamse niveau wordt met het VRAG (Vlaams reactief afwegingskader) ingezet op een reactief plan dat ingezet kan worden tijdens langdurige droogte. De inhoud van het plan is nog niet bekend, maar een eerste versie zou voor de zomer van 2021 klaar moeten zijn en moet een ondersteuning bieden aan welke maatregelen er door wie genomen moeten worden in geval van droogte. Maar momenteel is nog niet duidelijk hoe het reactief afwegingskader in de praktijk gebruikt kan worden. We verwachten daar in de loop van het voorjaar meer nieuws over.
